

פרשת ויקרא

פרק א

(א) מצאנו 'ברית יחיד' בעבור שני דברים. זה הלשון הוציא החכם מספר יצירה (א, ג), שכתוב שם: 'עשר ספירות בלימה, חמש כנגד חמש. וברית יחיד מכוון באמצע'. כי כוונת זה המאמר, שעשר מספרים אשר עליהם יסוב¹ כל מספר, 'והם אשר נמצאו'² מאין, וזהו אמרו: 'בלימה'. ואמר: 'חמש כנגד חמש', ר"ל חמש אצבעות הידים וחמש אצבעות הרגלים, כנגד חמש האחרים. וכמו שהשם ית' מכוון תוך עשר ספירות, שהנה³ הוא"ו באמצע ומשפט הוא"ו להתחלף ביו"ד, והשם ית' הוא יחיד, כן ברית מילה הושם באבר היחיד אשר הוא מכוון >באמצע<⁴ אצבעות הידים והרגלים, להורות⁵ על ייחוד השם ית', וזהו אמרו: 'ברית יחיד', ר"ל הברית שהוא באבר היחיד המצוה >עליו<.⁷ והמתחיל בו >אז<⁸ היה יחיד באמונת השם, הוא אברהם. ואמר בעבור שני דברים. האחד, להורות על הייחוד, כמו שבארנו. והשני, לברות את העודף שלא להשתלח במותרות. בעבור דברים רבים, כמצות העולה והקרבו. כוונתו, כי העולה באה על המחשבות⁹ הרעות העולות על הרוח. ועל כן נקראות 'עולה', כמו שיפרש¹⁰ והיותה כלה כליל, להורות כי הבל המה ושיסירום¹¹ מלבם ולא יזידון עוד.¹² וכוונתו גם כן, שהעולה באה לתועלת¹³ אחרת, והוא, כאשר הרעה עתידה לבא על האדם ויקריב עולתו ויכוין לבו לשמים, ידבק¹⁴ בשם ותהיה העולה כפרו >בפניו<.¹⁵ וזהו אמרו כי בתת כל חלק בעתו. והעד בתחלת כי תשא. שכתוב שם: ונתנו איש כפר נפשו (שמ' ל, יב), שהשקלים שהם כפר נפשם, מהם באים קרבנות צבור, על כן: העשיר לא ירבה >והדל לא ימעט<¹⁶ (שם, טו). על כן כתוב: פן יפגענו בדבר או בחרב (שם ה, ג). ר"ל אם לא יזבחו לשם ולא יתנו כפרם,¹⁷ לא יהיה מי שיגין עליהם מהרעה העתידה >לבוא<.¹⁸ גם יש בעולות סודות לעתידות. ר"ל שכל כחות הנפש החמריות כלות ונפסדות, ועל כן היא כלה כליל. העשן העולה ממנה אזכרה לשם, רמז לחלק השכלי הנשאר מהאדם העולה למעלה. גם יתבונן מכל קרב סוד התולדות. ר"ל שהקרב המסך המבדיל בין האיברים הפועלים >הנשימה<,¹⁹ ובין האיברים העושים²⁰ הבשול, שהם האצטומכא ובני מעים,²¹ ועל

¹ בכ"י דה: סובב.

² כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.

³ בכ"י דה: שהוא.

⁴ כך בכ"י בה; בכ"י א ליתא (בכ"י ד כל המשפט חסר).

⁵ כ"י ב מוסיף: ולהודות.

⁶ בכ"י דה: להזכיר.

⁷ כך בכ"י בדה; בכ"י א: בו.

⁸ כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

⁹ כ"י א מוסיף: הלב.

¹⁰ ראה א"ע, וי' א, ד.

¹¹ בכ"י ד: ושיתירום.

¹² ע"פ דב' יז, יג.

¹³ בכ"י דה: למעלה.

¹⁴ בכ"י דה: ידבר.

¹⁵ כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.

¹⁶ כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.

¹⁷ בכ"י ד: אם לא יביאו לשם ויתנו כפרם.

¹⁸ כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

¹⁹ כך בכ"י בדה; בכ"י א: הנשמה.

כן נקרא 'קרב' שבתוך מחצת²² הלב, שהוא כלי המחשבה. ועל כן צוה לרחצו במים,²³ להורות שצריך שיהיו המחשבות זכות וכלם לשם. וההקטרה, לפי שכלן כלות, זולת החלק העולה לשם, כמו שבארנו. **ושם היה משה נכנס, כי כן כתוב.** יעויין בפרשת תרומה.²⁴ **אם לא ישמרו תורת העולה, וכן היה.** ר"ל בחרבן הבית, באמ': אלכה ואשובה >אל מקומי²⁵ (הושע ב, ט). **רק יש לו סוד.** הסוד²⁶ הוא, שאם לא ידבקו בשם, תסתלק ההשגחה מהם. וזה אשר כנה: בשובו אל מקומו, ויהיו משולחים אל המקרים ואל רעות המערכת.²⁷

פרק ב

(יא) **ויש להם כדמות ראייה בספר עזרא.** באמרו **כדמות ראייה** נראה שאינה ראייה שלמה בעיניו. ולא מצאתי בספר עזרא >דבר²⁸ שיוכל להיות כדמות ראייה, זולת אמרו: צאו >ההר²⁹ והביאו עלי זית >ועלי הדס³⁰ ועלי תמרים לעשות >סוכות³¹ (נחמ' ח, טו), שנראה שתמרים הרבה היו נמצאים בארץ ישראל אחר שצוה לקחת מהם לסוכות. אם כן, אמרו: ארץ זבת חלב ודבש (שמ' ג, ח ועוד), הוא דבש תמרים, וכן כל דבש האמור בתורה סתם. (יב) **כטעם: שתיים שני עשרונים** (וי' כג, יז). זה אמר בעבור שאמר על המנחה, שהיא לשון יחיד, 'אותם', שהוא לשון רבים.

פרק ג

(ט) **והצדוקים תעו.** שאומרים שהאליה אסורה, שנקראת³² 'חלב'.

פרק ד

(ו) **וטעם 'שבע פעמים' בפרשת בלק.** בפסוק: בנה לי בזה שבעה מזבחות (במ' כג, א). (כא) **רק אם שגו ישראל ולא עשו אחת ממצות עשה.** זה מבואר בפרשה >שלח לך³³: כי תשגו ולא תעשו (שם טו, כב). ושם כתוב שאם כל עדת ישראל ישגו, יקריבו שעיר לחטאת ופר לעולה. (כח) **ונסלח לו. בפרשת שלח >לך³⁴.** בפסוק: סלח נא (שם יד, יט) פירש, אין מלת סליחה, רק לשון אריכות.

פרק ה

²⁰ בכ"י דה: הפועלים.

²¹ בכ"י דה: והכבד.

²² בכ"י ב ליתא; בכ"י דה: מחציתו.

²³ ראה וי' א, יג.

²⁴ ראה שמ' כה, כב. בכ"י בדה המשפט חסר.

²⁵ כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

²⁶ בכ"י בדה ליתא.

²⁷ ראה א"ע, שמ' לג, כא; השווה מו"נ ג, יח ו-נא.

²⁸ כך בכ"י דה; בכ"י אב: ראייה.

²⁹ כך בכ"י דה; בכ"י אב: ההרה.

³⁰ כך בכ"י ב; בכ"י אד ליתא.

³¹ כך בכ"י ב; בכ"י א: סוכה; בכ"י דה: וכו'.

³² בכ"י דה: מפני.

³³ כך בכ"י ב; בכ"י א ליתא; בכ"י דה: שלח.

³⁴ כך בכ"י בה; בכ"י אד ליתא.

(יא) עשירית האיפה. מאכל לאיש אחד ליום אחד. >זה דקדק מהמן, שכתוב בו: והעומר עשירית האיפה (שמ' טז, לו), והיה מאכל לאיש אחד ביום אחד.³⁵

---

³⁵ כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.